

Õiguskantsler

Teie 15.04.2020 nr

Meie 22.04.2020 nr 14-5/200637/2002324

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses terviseandmete avaldamisega ajakirjanduses.

Juhul kui inimene pole enda andmete avaldamisega nõus, on tema terviseandmete avaldamine ajakirjanduses üldjuhul keelatud.

Teie avaldusest selgub, et konkreetne juhtum, kus meediaväljaanded avaldasid andmeid ühe hooldekodu juhataja haigestumise kohta, on lahenenud. Sellegipoolest tuleb ka edaspidi jälgida, et inimese kohta ei avaldataks mõtlematult informatsiooni, mis tema põhiõigusi ja -vabadusi oluliselt kahjustab. Selline terviseandmete põhjendamatu avaldamine võib kaasa tuua ühiskondliku häbimärgistamise.

Mõistan, et koroonaviiruse levik ja sellega võitlemine on avalikkuse kõrgendatud huvi all. Sellest, kui tõhusalt suudetakse viiruse levikut pidurdada, sõltub eriolukorra ajal kehtestatud meetmete lõdvendamine ja normaalse ühiskonnaelu jätkumine. See ei tähenda, et koroonaviirusega nakatunud inimeste terviseandmeid võiks ajakirjanduses avaldada või et abstraktne huvi viirusega nakatumise vastu kaaluks üles konkreetsete inimeste õiguse eraelu puutumatusel. Andmed võimaliku haigestumise ja inimese tervisliku seisundi kohta on delikaatsed isikuandmed, mis on eraelu puutumatusel kaitsealas ([põhiseaduse](#) § 26).

Terviseandmete (ehk eriliigiliste isikuandmete) töötlemist reguleerib [isikuandmete kaitse üldmääruse](#) artikkel 9. Isikuandmete avaldamist ajakirjanduses reguleerib [isikuandmete kaitse seaduse](#) (IKS) § 4. Selles sättes on kirjas, et inimese isikuandmeid võib ajakirjanduses avaldada tema nõusolekuta, kui on täidetud kindlad kriteeriumid. Meediakanal peab olema veendunud, et üheaegselt on täidetud kolm peamist tingimust: konkreetsel inimesel andmete avaldamiseks peab olema avalik huvi, avaldamisel tuleb järgida ajakirjanduseetika põhimõtteid ja inimese õigusi ei tohi isikuandmete avaldamisega ülemäära kahjustada.

[Eesti ajakirjanduseetika koodeks](#) sätestab, et andmeid ja arvamusi konkreetsete inimeste tervisliku (nii vaimse kui ka füüsilise) seisundi kohta ei avaldata. Koodeks toob erandina välja juhud, millal andmete avaldamine on lubatud: kui inimene on andmete avaldamisega nõus või kui niisuguste andmete avaldamist nõuab avalikkuse huvi. Andmete avaldamiseks ei piisa üksnes sellest, et temaatika (nt koroonaviiruse levik) avalikkust põhimõtteliselt huvitab. Isikuandmete avalikustamine peab panustama avalikkuse jaoks olulise küsimuse arutellu, mitte teenima inimeste loomupärase uudishimu või ajakirjandusväljaande puhtalt majanduslikke huve.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Juhul kui keegi leiab, et tema isikuandmeid on ajakirjanduses õigusvastaselt avaldatud, võib ta pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni poole, kes teeb järelevalvet selle üle, kuidas meediakanalid isikuandmete töötlemisele kehtestatud nõudeid täidavad (IKS § 56 lõige 1).

Kui inimene leiab, et ajakirjandusväljaanne on rikkunud [ajakirjanduseetikat](#), saab ta teha avalduse ka [Pressinõukogule](#). Pressinõukogu on ajakirjanduse eneseregulatsiooni organ, mis pakub võimaluse leida meediaga vastuollu sattunud isikutel kohtuväliseid lahendusi.

Põhiseaduse § 15 sõnastab üldpõhimõtte, et igäühel on õigus pöörduda oma õiguste ja vabaduste rikkumise korral kohtusse. See tähendab, et kui osapooled ei jõua ajakirjanduses isikuandmete avaldamist puudutavas küsimuses kokkuleppele, tuleb vaidlus lahendada maakohtus.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise